

$\frac{1}{2}$ 1 órakor leereszkedünk a Vaskapu felé, hol az általunk múlt ősszel ültetett Rhododendron hirsutum — alpesi rózsza — növényéről meggyőződve, a Faixblöschén és Neszelgraton lefelé haladva $\frac{1}{6}$ órakor a cseppkőbarlang vendéglőjét értük el. Ezen kirándulást különösen azoknak ajánlhatjuk, kik a cseppkőbarlangnál laknak. W. S.

— **A fehér gyopár** (Gnaphalium Leontopodium) **grániton.** A fehér gyopár azon növényekhez tartozik, melyek a sovány mésztalaj iránt kiváló előszeretettel tanúsítanak, s majdnem kizárólag csak azon találhatók. Sokáig azt hitték, hogy a havasok ezen kedveltje más talajon meg sem terem, de az e tekintetben tett kísérletek más eredményre vezettek. Azonkívül akadtak is már olyan fehér gyopárra, mely másféle kőzeten nő. Így magam is gyűjtöttem a múlt nyáron Svajczban a Gorner-gleccser alsó végén a bal parton gránitkövön, hol meglehetősen nagy számmal és elég szép példányokban díszítette a sovány gyept. Ezen körülmény némi vigaszul szolgálhat mindazoknak, kik a fehér gyopárnak újabb időben történő nagy fokú pusztításának láttára ezen növény teljes kiirtásától tartanak; mert remélhető, hogy a Magy. Kárpátgyógyászat, melynek nem sikerült erkölcsi tilalmával a gyopárnak lelketlen pusztítását megakadályozni, találni fog utat-módot, hogy ezen növényt különböző vidéken gránittalajra ültesse és így minél nagyobb fokú elterjedését elősegítse.

Dr. Roth Samu.

— **A hegyi sport kézikönyve** (Handbuch des Alpinen Sport) Meurer Gyulától. Ez szerény cím egy 280 lapra terjedő s az alpinisztika egy részét tetszetősen tárgyaló műnek, melyben az e téren ismert nevű író 5 részben adja elő gazdag ismereteit és tapasztalásait. I. 1. A sportról általában. 2. Van-e hegyi sport? 3. Miben áll a hegyi sport? 4. A hegyi sport jótékony hatása a jelen és a jövő nemzedékre. II. 1. A nyaraló a hegyek közt. 2. A turista a hegyes országokban. 3. A gyalogló turista a hegyeken. 4. A hegymászó a magas hegységben. 5. A vándorlás a magas hegységben. III. 1. A gyalogló turista öltözete. 2. A hegymászó öltözete. 3. A hegymászó felszerelése. 4. Élelemmel való ellátás hegymászás alatt. IV. 1. A Keleti- és Nyugati-Alpok tekintettel azoknak különleges alkalmasságára különféle hegyutazók számára. 2. Előnyös állomások az Alpek országaiban. 3. Magaslati léggöygyítő helyek. 4. Állomások a Kárpátokban (Magas-Tátra). V. A nagy alptestületek: a) Alpine Club (A. C.) b) Alpen-Club „Oesterreich.“ (A. C. Oe.) c) Appalachian Mountain Club (A. M. C.) d) Associació d' Excursions Catalana. (A. E. C.) e) Club Alpin Français (C. A. F.) f) Club Alpino Italiano (C.

A. I.) g) Deutscher und Oesterreichischer Alpen-Verein. (D Oe. A. V.) h) Oesterreichischer Touristen-Club (Oe. T. C.) i) Schweizer Alpen-Club (S. A. C.) k) Magyarországi Kárpát-egyesület (M. K. E.) l) Alp-társulatok (szám szerint 11, melyek közt a Galicziai Tátraegyesület és az Erdélyi Kárpát-egyesület) 3) Hegyi és helyi egyesületek. Függelék: hét egyesületnek alapszabályai, köztük a mieink is.

A tartalomjegyzékből már látható, mily tanúságos és érdekes az előttünk fekvő könyv, miért is a díszesen kiállított s 7 képpel, valamint az Alpok térképével ellátott művet minden turistának és az alpinisztika minden barátjának ezenel a legmelegebben ajánlhatjuk.

— **Törpe fenyő a Gehól-hegyen.** Éjszakra Lőcsétől, Burgerhof falu felett a Lőcse-lublói lánczolatból az 1069 m. magas homokkőből álló Gehól emelkedik ki, melyet azelőtt Kereszthegynek (Kreutzberg) híttak s melynek jelenlegi neve a tót Hola (havas) szónak sajátságos eltorzításából származik. Dénes Ferencz, lőcsei tanár s kitűnő turista, egyik vonzó leírása következtében már szélesebb körökben ismeretes, hogy az említett kúpról felséges körlátást élvezhetni, azt hiszem azonban, hogy csak kevesen tudják azt, hogy ott törpefenyő is tenyészik; erről t. i. azt tartották, hogy a Szepeességen egyedül a M.-Tátrán fordul elő. A hely, hová 2—3 apró cserjén kívül derekasan kifejlett bokor telepedett le, a hegy délnyugati lejtőjén van, körülbelül 980 m. magasságban. Ugyanis közvetlen a kopasz tető alatt lassan ereszkedő lapály terjed ki s ennek alsó végén, közel egy meglehetősen zárt kis erdőállományhoz ezen jövevény a legbujább zöldben díszlik.

Mellesleg megemlíthetni, hogy hír szerint a Branyiskó-hegységen is Beharócz falu felett fordul elő ezen havasi bokor, azonban a jelen sorok írójának nem volt még alkalmá, hogy e tekintetben vagy teljesen megbízható adatok birtokába jutott, vagy személyesen meggyőződhetett volna.

— **A fehér gyopár új lelethelye a Szepeességen.** Folyó évi aug. 16-kán Hajts Róbert úr néhány gymnasinmi tanulóval Iglóról a közeli hegyekbe kirándulást tett, még pedig délnyugat felé a kellemes Taubnitz-völgyön végig az újonnan átalakított m. kir. haltenyésztő mellett fel az Ördög-fej nevű hegyre (1055 m.) Innen a Lapis refugii (Menedék-kő), ama történelmi nevezetes hegyre akartak jutni, hová 1241. számos szepesi lakos a tatárok elől menekült. (Bővebben l. a II. Évkönyvben.)

E czélból a kis társaság a Hüll 1138. m. magas kúpját megkerülvén erősen északkeletnek fordult.

Nem sokára a Holy-Kamen teteje alatt meglehetősen terjedelmes lápara ért. Nem messze éjszaki szélétől ezen 1110 m. magas mészgula meredek nyugati lejtője majdnem függélyes falakkal ereszkedik le a Berecsinecz hegyszakadékba, mely a felette regényes, nem különben botanikus tekintetben is nevezetes Klaus nevű völgytorok egyik mellékágát képezi. Ama helyen, körülbelől 1050 m. magasságban Lorber Adolf, VIII. osztálybeli tanuló, a jelenlévők nem csekély meglepetésére és örömére fehér gyopárra akadtt, melyet eddig a Bélai-mészahavasokon kívül a Szepességen sehol nem találtak. Jelen sorok írója két példányt kapott, melynek egyike kifogástalan fehérségű s finom molyhos virágai által tűnik ki.

E helyütt legyen megemlítve még az, hogy a fenti pontot Iglóról 4 óra alatt következő módon is érhetni el. Utunkat a Nagy-Thonseifchen nevű völgynek vesszszük s itt a Dörfünchen mellett elhaladván felhágunk a Breziny és Eschberg között a Tränken magason fekvő rétre, honnan az eddigi délnyugati irányt követvén az Ördög-árok (Teufelsgraben) hosszában végre a szóban levő lápara jutunk.

R.

— **A tátrai tavak mélysége** Dr. Dezső Dénes, bécsi tanár, indítványa következtében egyesületünk az 1875. évi közgyűlésén elhatározta, hogy a M. Tátra tavainál mélységi mérések vétessenek foganatba s ezzel az indítványozó bizassék meg. Ő el is vállalta ezen köszönetet érdemlő munkát s a Csorbai-, Poprádi-, Felkai- és a nagy Szmerecsini-tó mélységét meg is mérte. A három elsőre vonatkozó eredményeket közölte volt jeles értekezésben (I. III. Évkönyv 1876), csak az utolsót illetőleg nem jutott még semmi a nyílványosság elé, azonban magánúton megtudtuk annak is a mélységi maximát. Sajnos, a sikeresen megkezdett munkát azért kellett abban hagyni, mert már ezen az erdőöbven vagy csak kevéssel magasabban fekvő tavaknál oly nehézségek merültek fel, hogy a méréseknek folytatása a havasi tájon az eszközök elégtelensége miatt majdnem lehetetlennek látszott vagy az azzal járó fáradságnak és költségnek egyáltalában meg nem felelt volna. Biztos reményünk van azonban, hogy az egyesület nem sokára az ide vágó munkálatok folytatására okvetetlenül szükséges kancsukcsolnokot meg fogja szerezhetni.

A M. Tátra ezen említett déloldali 4 taván kívül az utolsó 3 esztendőben az éjszaki ereszkedőn is eszközöltek ily méréseket, miket Dr. Dziewulski Jenő, varsói tanár, a Galicziai Tátraegyesület támogatása mellett foganatosított, úgy hogy jelenleg a következő 12 tónak' fenékviszonyait ismerjük.

A) A déli oldalon.

Csorbai-tó,	magasság 1351 m., legnagyobb mélység 20·70 m.
Poprádi-tó,	" 1503 " " " 16·40 "
Felkai-tó,	" 1641 " " " 5·03 "
Szmerecsini-tó,	" 1676 " " " 41·30 "

B) Az északi oldalon.

Halas-tó,	magass. 1384 m., legnagyobb mélys. 49·50 m.
Tengerszem	" 1587 " " " 77·00 "
Czarny staw Gąsienicowy	" 1626 " " " 47·00 "
Wielki staw (lengy. Öt-tó)	" 1656 " " " 78·00 "
Maly staw	" 1662 " " " 2·00 "
Przedni staw	" 1674 " " " 30·00 "
Czarny staw	" 1737 " " " 37·00 "
Zadni staw	" 1889 " " " 29·00 "

R,

— **Friss hó a Szepességen** ez év második felében következő napokon esett:

1. Julius 17. a Tátra-csúcsokon kevés hó.
2. Auguszt. 13. a Tátra-csúcsokon kevés hó.
3. Szept. 25. a Tátra majdnem a tövéig friss hóval borítva.
4. Okt. 7. nem csak a Tátrán, hanem a közel hegységek tetőin is könnyű hó volt látható, de ez nem sokára elolvadt.
5. Okt. 25. a közeli alacsony hegyek már másodszor hóval takarva, még pedig kivétel nélkül majdnem a derekáig.
6. Nov. 6. a környékbéli alacsony hegyeken megint hó.
7. Nov. 11. év 12., éjjel a völgyben is havazott, úgy hogy téli tájképet mutatott a környék, a hó azonban lent napközben elolvadt.

8. Nov. 15. nagyobb mennyiségű hó a völgyben, azonban ez sem tartotta magát a hónap végéig.

9. Nov. 22. az első jégvirág az ablakon.

Igló nov. 28-kán 1883,

Geyer G. Gyula.

Sajtóhiba: A 299 lapon nov. 11. a „Hőmérsék” rovatában 7·5 helyett: —7·5 álljon.